

VIKERKAA

13. MÄRTSIL

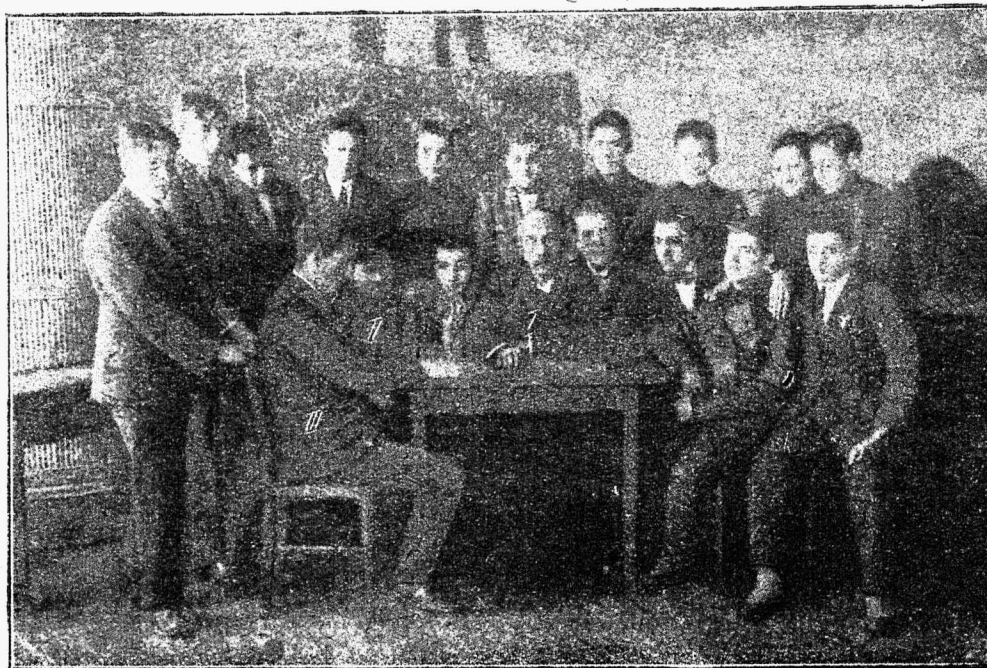
1925. A.

IV AASTAKÄIK

K. TAEV

LENNUK

1. A. Burmeister, vastutav korraldaja. 2. M. Roshdestvenski, kuulub praegu parimate maletajate ja probleemikomponistide hulka Eestis, sai Saksa maleseltsi turniiril 1923. a. esimese auhinna, võitis Tallinna malemeister Israeliga mängides, veebruaril 1925. a. matschi (3½:2½). 3. P. Amelin, sai 1923 a. üleriiklisel koolinoorsoo maleturniiril teise auhinna.

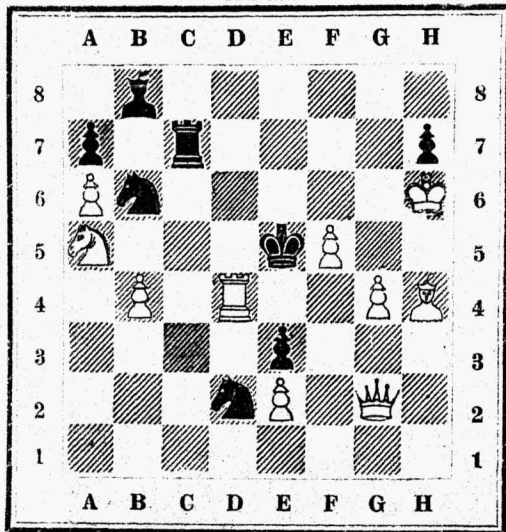
MALE

Toimetaja A. Burmeister.

Ülesanne nr. 47.

Kokku säädnud M. Roshdestvenski (Tallinnas.)
(„Vikerkaare“ originaal.)

Mustad.

Valged.

Valged: K h6, Lg2, V d4, O h4, R a5, E a6, b4, e2, f5 ja g4.

Mustad: K e5, V c7, O b8, R b6 ja d2, E a7, e3 ja h7.
Valged algavad ja annavad matt ka h e sammuga.
E = ettur = soldat.

Ülesande nr. 43 lahendus.

1. Vf3 — c3,	Re4 : c3.
2. Lg2 — a8 annab matt.	
1. (Vf3 — c3),	h3 : g2.
2. Vc3 — c8 annab matt.	
1. (Vf3 — c3),	Og7 : c3,
2. Lg2 — g8 annab matt.	

Õiged lahendused ülesandele nr. 43 saatsid: August Möller, Alfons Pachel, Erich Laasi, Raoul Pärnpuu, R. Grepp, D. Kotsensky, A. Kirilov ja Karl Nõu (kõik Tallinnast), Evald Toming ja „Konksu Bern“ (mõlemad Narvast), Ernst Veermann (Peetri-Mütslerist), Leo Lilienthal (Nõmmelt), Martin Villemson (Pärnust).

Toimetusele saadetud kirjandus.

V. Avenarius. Muinasjutt Mesilinnust-Karvalullist.

Hind 20 mk.

Eduard Vilde. Minu esimesed „tribulised“. Hind 20 mk.

Mõlemad raamatud on ilmunud „Päasukese“ kirjastusel. Esimene, „Muinasjutt Karvalullist“, kõneleb väikesest vahvast mesilinnust, ta sündimisest kuni ohvri-meelse surmani, kus ta oma kodu kaitseks meelõõvli Mesikäpaga võitlusse astub, talle nõelaga otse silma torkab, kuid nõelakaotuse tagajärjel ka ise sureb. — Teine, Viide „Tribulised“, on vist küll ainuke lasteraamat meil suure kirjaniku sulest, kelle aupäevaks, 60 a. juubeliks, ongi ilmunud see väike lõbus raamatuke hästi naljakate piltidega. Ses raamatus jutustab kirjanik oma lapsepõlvest naljaka loo, kuidas tema, aidamehe Eedi, mõisa tiigil paruni pojaga merelahingut lõi.

Eesti Skout № 1, Eesti skoutide maleva häälekanaja, V aastakäik. Toimetus ja talitus: Tartu, Aia t. 19 Hind 20 mk.
Protestantline ilm № 1 ja № 2.

Nr. 11.

Vastutav toimetaja: Ernst Raudsepp. * Tegev toimetaja: J. Neggo-Võsalo.
Väljaandja: Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisus.

1925.

Toimetus ja talitus: Tallinn, Pikk t. 2 (Päevaleht). Kõnetr. 17-96. Toimetuse kõnetunnid teisipäeviti ja reedeti kl. 1—2.
Tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid ja „Päevalehe“ tellimiste vastuvõtjad.
Tellimishind: kuus postiga 60 mk., veerandaastas 180 mk., poolaastas 360 mk., aastas 720 mk. Üksik number 15 mk.

LÄBI LUME JA JÄÄ.

Rootsi kirjaniku Alfred von Hedenstjerna pildike Rootsi rahvaelust.

Kitsaroolaline harutee oli ainult üksteist kilomeetrit pikk. Tal oli kolm vedurijuhti ja viletsad sissetulekud. Nii polnud siis võimalik neile palju elamiseks anda, sest härra direktor pidi ise puhtaks pestud käistega käima, tema abikaasa aga võttis kindaid komisjoni pääle müügil.

Umbes liini keskspaigas seisis väike linnake, kuhu sariakipalavik kaks korda aastas tuli, kõige uuem mood aga alles terve aasta hiljem selle lärele, kui ta Stokholmis juba kõrvale oli heidetud. Selle linnakese kõige kitsamas tänavas, kenas, kollaseks värvitud majakeses, mis lahkesti oma läikivpuhtate klaassilmadega lopsakate geraaniumkuldude alt välja maailma vaatas, elas Lindahl, kitsaroolalise raudtee rongijuht. Ja geraaniumide taga kummardus tema väikese, armsa naise kena kahvatu näoke lõpmatute linakangaste päistuste kohal, ja õmblusmasina jala juures mängis nende kolmeaastane sinisilmne Gustav. Kui ema masina hooratta oli õlitatud ja selle ringi vuhiseda laskis, siis seists Gustav agaralt ja asjalikult sääl juures ja kandas: „Rong ära!“

Sellest on nüüd neli aastat mööda, kui isa ja ema laulatati ja nad üheskoos „rong ära!“ ellu sõitsid. Siht ja sõiduplaan olid küll teadmata, kuid näib nii, et rong ainult vähe varandust endaga kaasa viis, hästi käänukohtadest mööda sai, aga kaua, väga kaua ootama pidi enne, kui ta oma sõidul ühe veevarustusjaama saavutas. Aga edasi jõuti ometi, sest Armastus sõitis kaasa ja lüsis iga kord tuld juure, kui toltusmured sihi segaseks ähvardasid teha.

Lindahl pidas tema sugulaskond otse hulluks, kui ta kitsaroolalise juure tööle asus. Ta oli ju keskkooli lõpuklassi sooritanud ja oleks ehk kahekümneviie aasta jooksul tõesti torelda koha võinud saada, oleks ta ülikooli astunud. Aga Lindahl oli hilaks sügavale lipumees Blom-

valli röömsameelse Maria armsasse silmadesse vaadnud ja tundis, et ta ainult kohta vajab, mis talle rutullise, kuigi kehva, sissetuleku võimaldaks. Nii oli see siis tulnud, et need mõlemad ja veel üks väike olevus selle sõbraliku, kollase geraaniumimajakese kahes toas elasid. Madal oli sääl, aga mugav ja soe.

Põsk kattus tahmaga ja rind läks külmaks kesk lumimõllu väljas raudteel, aga silu sees sulas ta Maria iimarabe käte vahel ja Gustavi armsa kuldkollase päikese juures, mis end nii lähedale isa mahkvammuse vastu surus, kui ta õhtul koju tuli.

Lindahl pidi ühel päeval rongi lõunapoole, lõpujaamani viima ja õhtul jälle tagasi tooma. Järgmisel päeval oli ta siis tööst vaba, ja seda silmapilku igatsedes ronis ta lõbusalt ja häämeelega oma auruhobusele, röömustades kui laps iga edasisõidusignaali üle; viis see ju teda tema väikesele ja Mariale lähemale.

Seepärast imestas raudteelinspektor, kui ta rongijuhti ühel hommikul kahvatuna ja süngena, tumedad võrud silme all, masinale nägi ronivat.

„Kas teil on midagi viga, härra Lindahl?“

„Meie väike Gustav peab vist küll suurema, härra inspektor.“

Ja siis sõitis rong.

Terve nädala oli kõva külm olnud. Täna sadas jälle lund ja tormas veel päalegi. Rong jäi igasse jaama hiljaks, tga jaama juures jäi aeg lüka hilsemaks ja kui lõpuks ümber käänati, siis polnud kindel, kas õhtuks veel väikesesse linna jõutakse või mitte. See õnnestus siiski, ja kahtunnilise hiljaksjäämisega sõitis väike rong jaama ette. Ta näis mängukannina, nagu kõik materjal meie kitsaroolalisil haruteedel. „Tänu Jumalale!“ hüüdega hüppas Lindahl kütrelt jaamaesisele ja tahtis koju rutata omaste juure.

Talisport Rootsis.

„Lindahl!“

„Härra inspektor?“

„Oleme suures kimbatuses. Lõunarong põhjapoolle oli sunnitud poolteist kilomeetrit slit eemal hiiglasuure lumihange pärast sõidu ära jätma. Nüüd on aga viiskümmend meest roopad säääl puhtaks teinud ja on võimalik rongi läbi viia. Ta peaks nüüd välja sõitma aga Jensen lamab meelemärkuseta ja arst konstateeris tüüfuse. Mees sai haiguse müüdugi selle koerailmaga masinal olles. Teie peate rongi juhtimise enda pääle võtma.“

„Kuidas, nüüd — öö ajal? — Härra inspektor, olen külmetanud, üle jõu töötanud — mul pole üllinimlikku jõudu.“

„See on karm, tean seda; aga teenistus-eeskirjas ei seisa midagi üle jõu töötamisest. Kas olete nii haige, et meie reisirjate ja materjali julgeolek küsitavaks muutub, kui teid sõita lasen?“

„Võib olla, mitte — aga härra inspektor — mu väike Gustav sureb kindlasti sel ööl, kui see juba pole sündinud —“

„Kahetsen, Lindahl, aga haigeist lastest ei seisa kindlasti sõnakestki eeskirjas. Kas võite sõita või ei?“

„Müllal peab rong minema, härra inspektor?“

„Kell seitse viisteist minutit.“

„Karlson, kiitta! Kümne minuti pärast olen tagasi.“
Kodus oli seisukord halb. Niiskelt kleepsid valkjad

juuksekäharad väikese Gustavi otsaesise külge, kurgus kuuldus kõrsemist ja väikesed lohukestega käed olid krampplikult rusikasse tõmbunud. Rind tõusis vaevalt ja vaade oli täis hirmu nagu haavatud linnukesel. — Ema pisarad olid kuivanud; kahvatult, kõvasti kokkukurutud huultega kuivatas ta palavikuhiigi oma lemmiku põskedelt. Aga isa tulekuga puhkesid pisarad uuesti, vabisedes ja nuuksudes rippus ta mehe kaelas, hiiüdes: „Ta sureb! ta sureb! Aga ta ei tohi surra, ta ei või surra! Arst ütleb, et pole lootuse sädetki. Aga Jumal ei või olla nii halastamatu! Gusti, sün on isa, ta jääb nüüd terveks ööks oma armsa poisi juure. Gusti, sa tunned ju ometi oma isa ära?“ Vaevaga avanesid pundunud silmalaud, kõrsemine kurgus vaigis silmapilguks, naeratusvari libises üle põskede ja väikesed huuled sosistasid: „Armas isa, sa pead Gusti voodi ääres istuma!“ —

Jälle seisis ta lõgiseval masinal, jälle läks sõit läbi lume ja jää. Ta ei teadnud, kuidas oli vabastunud Maria käte vahelt ja vedurile jõudnud. Aga nüüd seisis ta säääl, vaade kindlalt sihitud roobastele kuhjunud lumihangedele. Labidad lõikuvad väledalt valgetesse küngastesse ja paiskavad valgeid pilvi igasse külge. Nii, just samuti tundmusteta lõikab valu tema rinnas. Kui külm on säääl tardunud mullapõues, sügava lumekatte all! Ja sinna süngitatakse varsi tema väike Gustav, sügavasse, sügavasse! Iial ei mängi ta enam: „Rong ära!“ Iial enam ei kuuldu tema väikesi samme põrandal nagu emme, kui ta isa kuulis ust avavat. Iial enam ei vidista ta oma: „Tere õhtut, armas isake!“ Oo! —

„Mis on?“

„Ei midagi, Karlson!“

„Mulle näis, nagu oleksite öudselts karjatanud, härra Lindahl!“

„Ärge seiske ja unistage säääl. Ma ei räägi ju sõnagi. Edasi kiitta!“

Järgmises jaamas läks rongi ainukene sõitja maha. Tüise härra sõitis esimeses klassis, piibrinahast kasukas. Tema saan ootas jaamaesisel ja kutsar võttis teda vastu. Rong oli vaid lühike, nii kuulis ja nägi rongijuht kõik.

„Kuidas on lood kodus, Blomquist?“ sõnas tüise esimese-klassi-inimene.

„Kõik korras, armuline härra!“

„Minu naine ja lapsed terved?“

„Seda küll, kõik terved!“

See lõikas rongijuhile südamesse. See säääl, piibrinahkses kasukas ja oma kaetud saanis, rikas, rõõmus ja rahuik, ruttas oma sooja, ilusasse koju. Teda ootavad naine ja lapsed tervetena ja rõõmsatena ja sirutavad talle hõisates käed vastu; selle vastu tema, vaene poolkülmunud rongijuht külmal masinal, leab homme eest ainult murtud naise ja tarretanud väikese korjuse korvvankris.

Edasi läbi lumihangede ja põhjatuule. Viimane jaam! Veel süsi! Alles järgmisel päeval pidi rong tagasi minema, et lumetuisu järele jälle rong nr. 3-na oma korrapäraselt sõite jätkata. Nii kõlas traaditeel saadud korraldus.

Loodusvõimud olid möllamise lõpetanud ja pidasid puhkepäeva. Valge vaip laotus nende altarile ja päike

säras taevavõlvilt. Lumiteemandid välkusid tumerohelisel kuuskedel, mis kandam all nõtkusid, raudteelisel seisib vabana ja puhtana, ja akende taga, millest mööda ruita, istusid rõõmsad ja rahulikud inimesed, tundes meelehääd sellest, et rongid nüüd jälle endiselt liiguvad. Rongijuhht pöördus äkki kõrvale. Kaks suurt pisarat veersid aeglaselt tahmast põske mööda alla. Kas lõikas tui ka täna nii valusalt? Oo, ei — sääil, raudteeäärse omnikese aknal, istus vaid keegi naine oma väikese poisiga. Lõpuks — kohal! Ta ei taha ilheltki seltsimehelt jaamas küsida, kuidas on lood, a'nukestelt huu'elt kogu maailmas, kes talle kibedust võivad pehmenada tahab

ta seda kuulda, ja nii tormab ta koju kellegagi rääkimata.

Kollases majas ripuvad peened valged aknaeesriided nagu harilikult ja geraaniumid seisavad nagu harilikult nende taga. Talle näis, nagu noogutaksid nad temale päaga: „Väike Gustav on surnud! Väike Gustav on surnud!“ Ta lendas trepist üles ja kiskus ukse lahti. Maria langes talle nuuksudes, aga siiski pisarate all hõisates kaela ja korvvankris istus väike Gustav, kahvatu ja nõrk, aga vaba valudest ja elule tagasi antud. Ta mängis väikese punase rüdetüükiga väikese varda otsas ja vadistas: „Rong ära, rong ära, armas isake!“

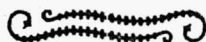

Hundid talvel.

Julius Oengo.

Talveööl lumisel teel
sääil, kus hõrmatand kuuskede a'bel,
seisab hõnt ja ta punane keel
riputab hammaste va'fel.

Taevas on kahvatu kuu,
metsas kofjutav õhvardus nälja.
Kostab hõntide kaeblik „u-hõu!“
üle lumise välja.

MÕNDA INDIA PUUVILJADEST.

Insulinde, päikesemaa, mis põimub ekvaatori ümber rikkaliku ehtena smaragdidest, moodustab ühes oma igavesti roheline saarestikuga ühe emakesest loodusest kõige enam eelistatud maanurga. Kui Saksa luuletaja Heinrich Heine kõneleb Gangese kaldaist kui suurest õitseküllasest aiast, siis seda enam võib sarnaseks pidada maa seda osa, mis geograafidele on tuntud Malai ja Moluki saarestikuna; kuna nimelt siin ei näi tahtvat õitsemisel ja haljendamisel piiri olla. Siin on valitsemas võrratu viljakus keset taimestikku, mis on nii rikas suurepärasteist, nõiduvast ilusaist ja täiesti omapärasteist vormidest, nagu vaevast mõni teine koht maakeral võib pakkuda. Siinsed haruldased, magusasti ja uimastavalt lõhnavad võrtsid, ses mitme tuhanda ruutmõõli maa-alalises saarias olidki ju, mis juba keisriteaegse Roomaga alates läänemaade ihaldusi äratasid ja virgutasid otsima meriteed kaugel idas asuvale imetaolisele maale — Indiasse. Kuigi ehk mui'asjutt meile kujutab Indiat läbi oma kõige ümber hõljivate kuldlinikute, ei saa ometi salata, et orgaaniline loodus sel pinnal ilmub säärast loomisjõudu, millest õige kujutluse võib saada ainult see, kes seda troopika imemaad oma enda silmadega näinud. Osutavad ju isegi kauba-ainetena meie juure tulevad kõrgesti hinnatud India istanduste saadusedki: kohv, tee, pilliroosuhkur, vanilje, kaneel j. t. sellele, et taimeriik sääil oma originaalsuses ja mitmekülgses kujundamisvõimes on saavutanud kõrgeima tipu. Sääiljuures pole troopikalise ürgmetsa suurepäraste ja haruldaste, sageli toredavõrviliste ja kauniste taimvormide kõrval mingi põhjamaalasele nii kohane India taimestiku ilust ja pillavast küllusest selget pilti maalima kui see, nähtavasti veel inimkonna eedenist meile säilinud imetaoline, meeli kütkestav puu- ja aiaviljade leegionide võrratu mitmekesisus, mida pakub merest ümbritsetud Insulinde. Vaba talve lume ja külma takistavast mõjust loomisvõimele, kannab India taimeriik päämiselt Malai maades nende rikkalikkude õhkkonna sademetega esile tõelisi puuviljade hiiglavorme ja seda mitte ainult lähe-

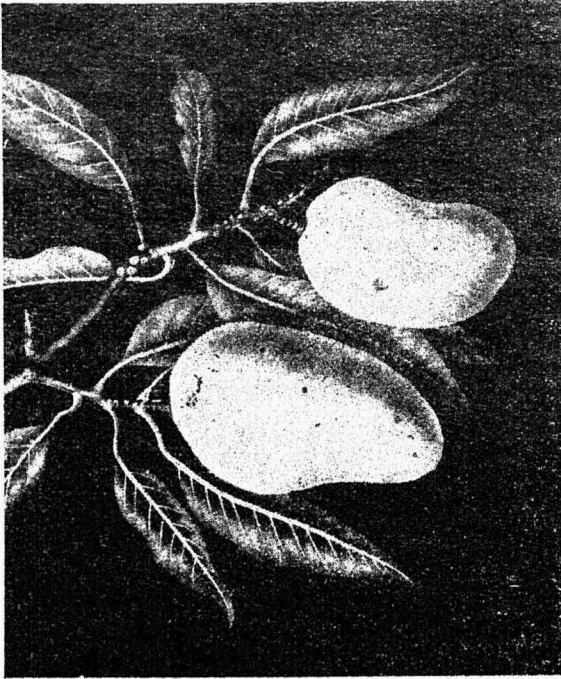
das ühenduses toitava maapinnaga, nagu seda võime näha ka meie kõrvitsate juures, vaid isegi kõrgel õhus, varjurikastes puulatvades.

Kuid isegi sõrmejämmedused varred ja käsivarrejämmedused oksad ei suuda kanda ainsagi sarnase hiiglavilja raskust, nagu seda on näiteks n a n g h a p u u oma, mispärast teda ka kasvamas nähakse kas otse tüve küljes ehk puu tugevamate okste alumistel otstel.

Mangostan.

Viljakest on väljaspoolt purpur-kuni violettpunane, seespoolt purpurpunane, mahlakaslihav; vili ise on lumivalge. Ois on valge, vähe punakat tooni.

Mangapuu viljad.

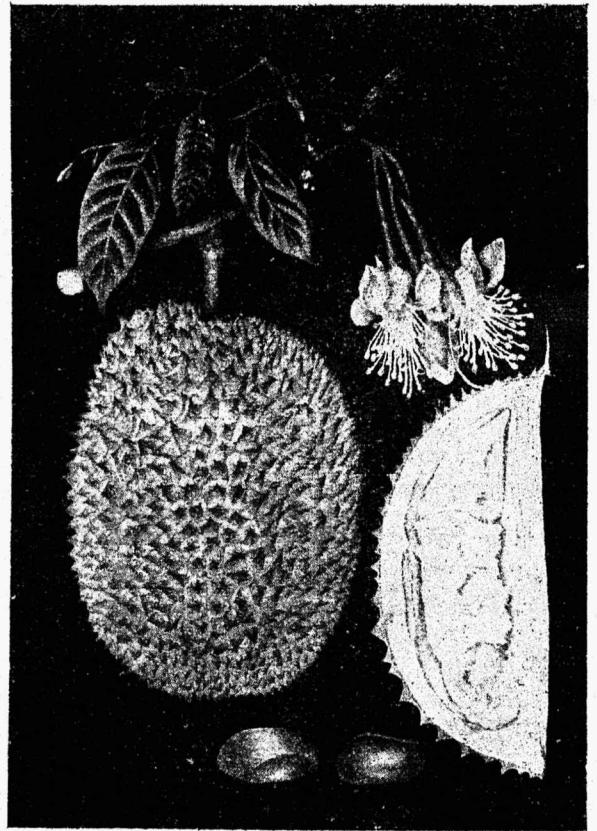
Puuvilja värv sünnitab tumerohelisest kollaste ja kollakasrohelistest värvitoonide varal kuni oraanši ja oraanšipunasesse kalduvad varjundid.

Nanghapuu (*Artocarpus integrifolia*, L.) kuulub samasse puuliiki, kuhu leivapuugi. Ta kasvab 30—35 meetrit kõrgeks ja on kaetud läikivate piklik-ümarate lehtedega. Tema hiiglavili kaalub sageli 25 kuni 30 kg., ja selle seemned pole harva tuumuna suurused. Neid seemneid ümbritseb tihke kuldkollane kiht isetaoliselt peenterava- ja häämaigulist viljalihaga, mida pärismaalsed kohati otse toiduks tarvitavad. Kaetud on piklik-ümmargune, ümarsakujuline hiiglavili paksu valge koorenahaga, mis omakorda üleni kaetud väikeste, tõmpide roheliste või kollakas-rohelistest kuulikestega. Nanghapuu seemneid kõrvetatakse ja keedetakse ja süüakse maitseva teraseemneviljana, tema lehti söödetakse ülihästi nuuntoiduna veistele ja kitsedele. Puu ise aga, alguses helekollane, hiljem, kuivanult, tumenev kuni mahagonivärvini, leiab laialdast tarvitamist mööblipuuna.

Hiiglane puuviljade hulgas on ka durian, mille malakeelse nime tähendus on okas- või ohakvili. Nii iselaadilist puuviljaliki nagu see, pole küll vist teist kogu maakeral leida. Puu (*Durio Zibethinus*, L.) kasvab mõjuvõimuliselt suureks. Teda leidub ka Malakka poolsaare lõunaosas, kuid peamiselt Malai saarestikul. Siin esineb ta sageli tervete metsadena metsikult kasvavaist puudest. Hooldatult aga ja seeläbi tulusamaks muudetult võib teda leida ka malaiaste elamute läheduses. Tema inimtähtsused viljad on osalt kuulitaolised, osalt ovaalümmargused. Viimased pole küll nii maitsevad kui esimesed, kuid kasvavad neist suuremaks ja ulatuvad keskmiselt 50 sm. pikkuseni umbes 30 sm. läbimõõdu juures. Imelise puuvilja paks, nahataoline kest on kaetud laiade, kuid näga teravaotsalistest rohelistest või kollakasrohelistest okastega, mis talle on loomulikuks kaitsesõbraks ja ta õieti raskesti kättesaadavaks teeb. Vilja avamiseks on tarviline käsikirves ehk suur nuga. Sisemus on nahkvahede abil jagatud enamasti viide ossa ja igaüks neist leidub kaks kuni viis munakujulist valget seemet. Viimased on valminult ümbritsetud 1—2 sm. paksust, pehmest, juba peaaegu pudrutaolisest villa-

liha kihist, mille värv valgest pea kollakasse, pea punakasse kaldub. Avatud, levitab villi eurooplasele, kes teda veel ei tunne, nii vastikut, küüslauku ja mädanevat sibulaid meele tuletavat lõhna, et see esmalt otsesemale tõlkavalt mõjub. Kuid ambroosiat, jumalate toitu, usub pruun mees ses saatavlikus lõhnas haistvat, ja ka suurim osa valgeid inimesi, kui neile korda läheb esimest vastikustunnet võita ja maitseada mõnd tera selle pudrutaolise viljalihaga, leiavad ses korraga võraturu, kirjeldamata hää maigu.

Puuviljana, mis „kaunis vaadata ja maitsev süüa“, nagu vaevalt mõni teine maailmas, võib nimetada mangostani. Kahjuks ei lase ta end kuigi kaugele transporteerida, ja näivad ka väikesele kaunile puule (*Garcinia mangostana*, L.), ainsa soodsa piinana Malai saared ja Malakka. Peaaegu kuulümmargusel piltisulal viljal on sügavpunane kuni sügavmust-pruun paks, nahalaadiline kest. Varre ligidal kaunistab teda rohelistest lehtedest pärg ja vastasotsal kenad kroonikujulised kasvikud, koosnevad viiest kuni kaheksast kiirest. Viimaste arv vastab täpselt kestast ümbritsetud üksikviljade arvule. Kui koor keskkohalt läbi lõigata nii, et ülemissi poolt saab üles tõsta, paistab korraga kogu lõikepind suurepäraseimas karmiinpunases silma, mis moodustab vaimustava värvide kontrasti kesta teisest poolest kroonina esile kerkiva vilja puhta lumivalgega. Selle vilja maitstes on ühinenud äärmine magus ja hapu nii täielikult ja harmooniliselt, et nad hoolimata maigu intensiivsusest ei lase tunduda vähe-matki teravust. Muuseas võrdleb E. Tennent seda puuvilja hästi tavavalt aromaatses lumega. Üldiselt pee-

Durianvili.

Vilja kõva kest on välisküljelt pea rohekashall, pea kollakas, pea hall, seespoolt valge ehk kreem, samuti kui pudrutaoline viljalihagi, mis seemneid ümbritseb. Õis on kollakasvalge.

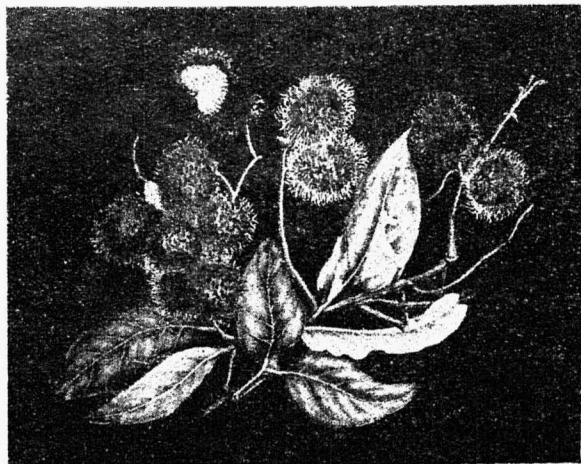
takse Indias mangostani nii tervisele tulusaks, et üks säälmäa vanasõnust lausub: „Palavikuhaige, kes enam mangostani süüa ei saa, on päästmata kadunud.“

Mida meile põhjamaal õunad ja pirnid, seda on India elanikele Sunda saartel mangaviiljad. Neid leidub sääli 30—40 eriliiki ja neid on nii tihti nimetatud ka juba rahva igivanus muinaslugudes.

Mangapuu (*Mangifera indica*, L.) kannab piklikke, peaaegu lantsetikujulisi lehti ja õieti silmapaistmatuid rohkeid ehk punakaid õisi. Viljad on kaetud koguni õhukese, kergesti äratõmmatava kestaga, neil on munavõi kurgitaoline kuju. Viljaliha on väga maitsev ja mahlakas; värv on enamasti kas oraansh ehk kuldkol-lane.

Maailmiselt ilusa välimusega ja aromaatsed, suurepäraselt roosilõhna levitavaid vilju kannavad ka mitmesugused mürditaolised jambosapuud. Sellesse liiki kuuluvaid puid, Malai keeli nimetatakse neid *djambu*, leidub peaaegu kõikjal viljapuude kirjus segustikkude, mis ühes kokospalmide, banaani-õsastikkude ja pambusõsastikkudega Jaava saare elanikkude külakesi nii idülliliselt ehivad. Djambupuude rikkalik õite-ehe, koosnev pikist, kobarsalkudena rühmitunud valgeist ehk purpurpunaseist tolmuknüttidest, on oma laadis võrratu. Mõnede jambosasetside juures ei kasva isetaoliselt veerikas, käsnakas villi suuremaks meele kirsist, teiste juures ulatub ta õuna suuruseni, mille kujule ka enamasti sarnaneb; nagu läbipaistvast, läikivast suhkrusulatisest valatud näib see purpurpunane villi, kuna valgevärvilised neist kuuluvad looduse kõige kaunimate saavutuste hulka.

Välimuselt huvitav, kuigi maitset mitte just kõige parem, on läbipaistev, läikiv, kollakasroheline, mõnikord punaka helgiga, viieservaline blimbingvilli. Väga omapärane ja ka ühtlasi häämaitseiline, on üles

Rambutan.

Kest väljapoolest kollakaspunane, villi ise valge ehk kollakasvalge.

tiheadete punakate karvakestega kaetud rambutan (*Nephelium lappaceum*, L.). Samuti on nimetamisväärt ka veel mitmedki teised viljad, nagu sirihekaja, kaneelõun, nangha blanda ja paljudki teist, mille loetelu siin võiks viia liig pikale, kuna selle kül-lusega nii rikkalikult õnnistatud maa haruldaselt kau-nis, mitmekesine ja lopsakas taimeriik on nii laialdane ja erilaadiline, et sellest võiks kirjutada mitte ainult üksikuid lehekülgi, vaid koguni terve suure raamatu.

S. Wörishoffer. Noorsoole toimetanud Victor Negro.

KOLMASTEISTKÜMNES PÄÄTÜKK.

Salavandeseltsi koosolek.

Richard ja Oskar, lõbutsemisest väsinud, uinusid juba sügavasti, kui Tippoo tasakesi üles tõusis ja riletus. „Hondin!“ sosistas ta, „on ülil aeg.“

Mahaut noogutas pääd. „Mine aga pääle ees,“ vastas ta sama sosinal, „järgin sulle kohe.“

„Miks ei taha sa ühes minuga tulla?“

„Ah, jäta mind juba — küll ma tulen!“

Need sõnad kõlasid pisut pahaselt. Härjapõlvlane kehtas õlgu ja hülis sõna lausumata välja. Nüüd alles tõstis mahaut pää padjalt. Ta nägu oli tuhakarva hall, silm oli süinge ja rahutu, ta vaatas Richardi ilusasse, rahulisse näkku ja sügav ohe vabanes rinnust, milles möllas äge torm.

„Ei kunagi,“ pomises ta, „maksku see mulle kas või etu, ei kunagi!“

Näts, kui oleks talle mingi vankumatu otsus hariliku rahu tagasi annud, ta riietus lõpulikult ja libises uksest välja. Magajad poisid jäid üksi tuppa. Kiirel samnul ruttas elevantijuht läbi välise lossioue ja astus siis läbi suure värava kuni põõsasteni, mis väikest, kuid hästi peidetud vaba platsi piirasid.

Siis avanes ta pilgule kummaline pilt.

Mitu meest istusid ja seisis siin-sääli, kuna platsi keskpaigas veega täidetud katel tule kohal rippus. Katlast tõusis aur, aga vedelik põlnud veel keema läinud. Hõõguvate süite kõrval seisev preester silmitses pingul tähelepanuga veepinna liikumist anumas.

Tippoo kükitas maas ja karvustas vahetevahel ta kõrval lamava poolunisel uriseva tilgri kasukat. Tilgri peremees nõjatus lähedal seisva puu najale. Keegi ei lausunud sõnagi, ainult ehmunud putukad vurisesid ümber tule ja vaikivate, siingelt vahtivate meeste pääd.

Poiss: Heih! Voorimees, kas sa oled prii?

Hondin teretas tiigri peremeest, nagu teretatakse kõrgemal seisvat isikut. Vastuteretus oli lühike ja pääliskaudne.

Sel hetkel hakkas vesi kattas üle keema. Brahmliin¹⁾ kummardus kuni süteni, et jälgida iga üksiku tilga sissemist ja kadumist. Alles siis, kui ülekeemine lõppes, tõstis ta päa.

„Märgid on soodsad,“ ütles ta. „Uus vend võib täna õhtul mele pühasse liitu saada vastu võetud.“

Tiigri peremehe pilk tabas mahauti. Ta sünges, elavas silmas pesitses ühtlasi viha ja põneva ootuse ilme.

Tippoo mängles ikka alles ükskõiksel tiigri karvadega.

„Astuge ette, õpetaja ja õpilane!“ ütles nüüd brahmliin käskivalt kätt tõstes.

Härjapõlvlane tõusis üles, ka Hondin lähenes preestritele. „Luba mind kõneleda, mu isa,“ ütles ta.

Brahmiin raputas pääd. „Mitte nüüd!“ oli käskival toonil antud vastus. „Astu sinna!“

Ja tiigriperemehe poole pöörates jätkas ta: „Phansigaride²⁾ tark dshematar³⁾, siin seisab mees, kes mind aastate eest, kui faringid talle suurt, unustamatut ja ülekohtust valu sünnitasid, peaaegu põlvili maas palus, et teda mele pühasse liitu vastu võtaksime. Tol korral olin sunnitud ta palvele eitavalt vastama, kuna ta polnud õpetajat, kelle õpilaseks ta oleks olnud; ma ütlesin talle, et ta oma osavust bhartotina⁴⁾ varem peab tõestama, enne kui ta kätte võiks usaldada püha phansit, jumalanna silmust, ja soovitasin talle endale kõigepealt õpetajat otsida. Seda ta tegi. Tippoo, meie kamaaegne ustav liidu liige ja vend on teda mitmel korral Bhavani, vägeva jumalanna Kali, pidustusteks kaasa võtnud ja teda õpetanud silmust tarvitama. Sina ise tead, et ta koguni ürgema ohvripühi pühaks pidas; seepärast siis jutusta talle mele salajase liidu tekkimisest ja sihist enne, kui ta astub selle liikmeks.“

Preester vaikis, kohendas tuld ja jättis koleda ühenduse ülemjuhile sõna.

¹⁾ Brahmliin — Brahma preester.

²⁾ Phansigar — thug ehk silmuseheitja. Moodustasid salavandeseltsi, kes jumalanna Kalile inimohvreid tõi, neid ohverdamesil silmusega (phansi) kägistades tappes. Juhtis hiljem oma tegevuse pääasjalikult võraste, sisserännanud eurooplaste, hävitamisele.

³⁾ Dshematar — juht.

⁴⁾ Bhartot — kägistaja.

„Kui koguni ürgema, keda nimetame Kaliks, oli loonud esimesed inimesed,“ algas dshematar, „säl sünnis veest vägev hiiglane, kelle jalad ulatusid merepõhja ja kelle pää tõnsis pilvini. Tal oli kaks hirmsat kätt, mille abil kõike elavat ähvardas hävitada.“

Jumalanna Kali võpatas. Kas ei pidanud ta kartma, et see koletis ta lapsi, inimesi, maapinnalt hävitab, kõike, mis ta loob, purustab ja tapab? — Kiiresti otsusele jõudes, astus ta oma kardetava vastasega võitlusse ja lõi tal pää otsast maha. Kui see merre langes, tungisid vahutavad vood üle kallaste. Mõningad verepisad old aga ka maapinnale langenud ning igast üksikust sirgus uus, veelgi vägevam hiiglane.

Siis valis Kali inimeste hulgast kaks eriti tugevat meest välja ja andis neile silmused, et koletisi kägistada. See mõte osutus õnnelikuks. Hiiglaste leer ei suutnud koguni ürgema riigis valitsevale astmele tõusta. Seepärast annetas Kali vabastava silmuse inimestele, oma lastele, kaitseriistaks kõigi teiseusuliste vastu, vanul aegadel vaenlaste vastu, kes mele maale ähvardavaks muutusid, tänapäev faringide vastu, kes mele püha usu üle ärvitavad ja ülbete võitjatena karistamata iga vägivaldatavalt. Meie oleme nende vanade kangelaste järeltulijad, thugide püha ühendus, kes kõiki uskmataid phansiga kägistab ja nende vara Bhavani altaril ohverdab. Mele käsitseda on kirves, mille Kali oma hambast nikerdas, oda ta ribist, nõör ta riü pallstusest, mele oleme Ind'a phansigarid, ning mina olen selle ühenduse dshematar.“

Oma kõne lõpetanud, pööras võõras elevantjuhi poole ja kiindus pilguga selle omasse. „Oled palve esitanud mele liitu astuda, Hondin,“ jätkas ta. „Kas on see nii?“

„Aastate eest avaldasin tõepoolest sarnase soovi,“ vastas mahaut.

„Ning sa kordad seda täna?“

„Ei. Ma pole midagi sarnast väljendanud.“

Dshemadari silm säntendas.

„Ja miks mitte?“

„Seda küsida pole tell õigust. Mele kohtamine sin sel paigal on täiesti juhuslik, nagu te ju ise väga hästi teate.“

Nende elevantjuhi kindlate sõnade juures astusid brahmliin ja dshematar korraga ähvardava liigutusega ta poole. „Sa oled äraandja,“ hüüdsid nad, „ning pead sellele vastava tasu saama.“

Voorimees: Jah, olen!

Poiss: Noh, eks sa siis laula „priius kallis anne“.

Mahaut naeratas. „Ärge puutuge mind,“ ütles ta, „see oleks teile hukatuseks. Üks märguanne minu poolt ja minu elevant tallab te oma jalge alla.“

„Aa! — Sa oled siis targu enne ta talli värava avanud?“

„Targu — jah!“

Dshematar kiristas hambaid, aga ta taltsutas end. „Meie ei mõista sind, Hondin,“ ütles ta, äkki sootuks muutunud kõneviisile üle minnes. „Tippoo tunnistas, et sa ühes temaga juba nii mõnegi ohvri Bhavani aastapeole avatlesid, jah, et sa varem isegi olid täis taltsutamatu viha kõigi faringide vastu.“

Hondin laskis pää norgu; ta hingas raskelt. „See on tõsi!“ tunnistas ta.

„Noh, ja miks ei taha sa täna vannet anda?“

„Seepärast, et minu tund veel pole tulnud. Sest peab sulle jätkuma.“

Sünge ilmega usumäratseja vaatas puurival pilgul elevantijuhli kurbmurelikku näkku. „Kas pean sulle ütleva, miks sa vannet andmast tõrgud, Hondin?“ küsis ta. „Sa tõrgud seepärast, et äraandlik nõu sinu hinges pesitseb. Sind on ostetud, et sa thugide vennastuse faringidele ära annad.“

Kibe naeratus libises üle Hondini huulte. „Faringidele?“ kordas ta. „Ära karda, dshematar. Tahan meeleldi vande anda, et kunagi liidu vastu ei tegutse, teda kunagi valgele ära ei anna ja kunagi ta asjadesse end ei sega.“

Dshematar noogutas. „Hüiva,“ ütles ta, „sa vannud siis.“

Tuli kustutati, nii et kogu ümbrus poolpimedusse jäi.

Brahmiin laotas suure valge räti murule, siis asetatas ta Bhavani hõbedase kuju, kirve ja kausi selle keskpaika ja istus siis ise nende verejanulise jumalanna tunnusmärkide kõrvale. Käevihpega käskis ta elevantijuhli ta kõrvale astuda.

Hondin täitis käsku.

„Korda minu sõnu,“ käskis brahmiin. „Lahkugu minust Brahma ja Kali armuline meel, hävitagu Shiva mu hinge ja pühendagu ta mu ihu surmale, kui kavatsen võl tulevikus kunagi saan kavatsema midagi thugide liidu vastu ette võtta.“

Mahaut kordas rahulikult ja aegamööda preestri sõnu.

Kuid vande andmisega ei lõppenud veel pilha talitris. Hondin teadis seda, seepärast jäi ta paigale; puu-

dus veel tema vande tõelikkuse katsumine, jumalakohtu otsus.

Preester võttis kausist tüki suhkrut, näris selle pooleks ja ulatas ühe tüki elevantijuhile. Kuna see sõi, kiindusid preestri pilgud vahetpidamata uurivalt ta kõrval seisva Hondini näosse. Mis ta endamisi pomises, kõlas peaaegu nagu sajatus.

„Muutugu elu magusus sulle surma kibeduseks, kui sa valet vannud; ärgu silmaku su pilk kunagi enam päikese sära, langegu su hing hävitaja kätte, kui sinu südamel peitub vale!“

Hondin oli suhkrutüki ära söönud ja seisis sama rahulikult ja veata paigal nagu ennegi. Nüüd oli selge: ta oli ausalt vandunud.

„Sa võid minna!“ ütles nüüd dshematar.

Hondin kummardus viisakalt ja lahkus sõna lausumata. Kui ta kõrge kuju puude vahele kadus, pööras dshematar härjapõlvilase poole. „Tippoo,“ hüüidis ta, „kas sa võid meile seletada, mis see peaks tähendama.“

Härjapõlvlane oli seda küsimist ammu juba oodanud ja seepärast vastuse üle juba järele mõelnud. Hondin on lihtne tundeilmene,“ ütles ta mõnitava irvitusega. „Vahest homme juba tuleb ta ja on oma otsuse muutnud. Ta perekonna kurbsaatus on vaesekese üsna pentsikuks muutnud.“

Dshematar kehitas õlgu. „Olgu, kuidas on,“ ütles ta, „igatahes pead sa tema eest vastutama.“

„Seda ma tahan, jah, seda ma tahan!“

Ta oli rõõmus, et ta ülema käsk teda vaesest kurvameelset ja pääasjalikult selle elevantist ei lahutanud. Dshumbo kaotada, tähendas usupühadel kõigis suuremas linnades tugevama tõmbejõu kaotada — ja Tippoo esimene mõte oli kõigil juhtumistel ikka ja alati see kallis raha. Ta hõõrus häälemeel käsi kui brahmiin ja dshematar pimedusse kadusid. Hondin, mõttes ta, Hondin, küll mõjun su pääle, et oma elevanti õpetad minu sõna kuulma! — Siis asetagu nad sulle phansi kaela. See tund andis sinu mu kätte, ha, ha, ha, minu kätte!

Ja ta avas ja sules mitu korda oma pikki, küüne-taolisi sõrmi, nagu rõõmustaks teda mõte võõrast saatust neis hoida ja kui tuju tuleb, seda ühel ilusal päeval lihtsalt puruks lütsuda.

Thugide ehk thugide salgad olid möödunud aasta-saja kolmekümnendate aastateni üle kogu India laiaila laotatud. Ahnus ja fanaatiline ebausk olid kagistajate tegevuse elustajaks. Pääasjalikult piüüdsid nad reisi-

jaile läheneda, igasugu, äärmiselt teravmeelset ette-
käänitel nende seitskonda pääseda ja neid nende tee-
konnal saata, neid une päält — harilikult hommiku koit-
misel — tabada ja silmuse abil kätkestada. Seda kole-
dat tegevust pole kõigi inglise võimude teojõuliste va-
heleostumiste päälle vaatamata veel tänapäevani päri-
selt suudetud lõpetada. Igal aastal juhtuvad ikka alles
mõned hirmutööd, ning ikka alles peab inglise valitsus
Indias erilist politseid siidlaste tagajämiseks ja hävi-
tamiseks.

Mahaut srtutus Richardi kõrvale pikalt. Väike
lambike valgustas oma nõrga valgusega suurt ruumi.
Rahulikult hingates unes naeratades, terve ja roosiliste
põskedega, magas Richard nooruse õnnelikkude, muretu
und, pakkudes vaatleja silmale tugevuse ja iluduse ke-
hastust, Üksiselt vaatles Hondin ta nägu.

Õrnusilme tahtmatu häämeel elustas indialase mu-
rellikku nägu. Tasakesi, nagu paitades libises elevanti-
juhl käsi üle Richardi sooja, õitseva põse. Mida ta juba
täna kord oli töötanud, seda kordas nüüd ta siigavam
siidamepõhli. „Ei kunagi, ei kunagi, ning maksu see
kas või minu enda elu!“

Samal hetkel avas Richard silmad. Ehmatuseta üt-
les ta lahkelt: „Mis on, Hondin?“

„Ei midagi!“ vastas mahaut siigavalt hinge tõm-
mates. „Suudle mind ainult, faringi! — On mõeldud
nii palju, palju aastaid, mil mind keegi pole suudelnud!“

Richard põimis oma käsivarred ümber õnnetu mehe
kaela ja suudles teda.

NELJASTEISTKÜMMES PÄÄTÜKK.

Alapidu. Prillimadu ja Habadi surm.

Anarkalli vabatahtlik tulsisurm.

Järgmise päeva päike paistis uutele pidustustele.
Täna pidid Dshumbo ja Tippoo maod radsha külalistele
oma kunsti nähtama. Väike imearst tantsis rõõmu pä-
rast, kui talle see käsk teada anti.

„Jootrahad,“ mõttes ta, „hei-ho, jootrahad tulevad!“

Seekord oli lüstaed igasugu etenduste asupaigaks
määratud. Tihe põõsastik kameellaist ja Persia roo-
sest moodustas tagaseina. Mõlemil pool seisid kõrged
lorbeerpuud ja eespool asus vaba liihikeseks niidetud
muruplats, millel Dshumbo esimestel tundidel pärast
päikese loojenemist tuhandete küünalde virvendusel
oma etendust pidi andma.

Enam kui ühe londi meeldiva liigutusega ülestõste-
tud schampanjapudeli sisu kadus ta hilglahammaste
taha. Dshumbo väikesed silmakesed pilgutatsid lõbu-
salt; ta oli täna erilisel hoos ja kõlõ õnnestus tal hari-
likust paremini. Parajasti toppis ta talle ulatatud mitme-
suguseid metallrahaseid mahauti tasku, kui äkki ere kar-
jatus järsult üldise lõbutsemise katkestas.

See oli kostnud Kashmiri noore vürstinna huult.
Ta pilgud kilindusid teatud punkti, ta värises kogu ke-
hast.

„Habad! Habad!“ hüüdis ta.

Vürst oli kolme hippega ta juures, kuid veel kilre-
mini sõotis Tippoo noore vürstipaari vahele. „Hoia
end, sahib,“ hüüdis ta, „hoia end! — Vaata seda madu!“

Üsna noore vürstinna ees, pooleldi põõsast välja

ulatudes, niipsas suur kobra tõstetud päaga ja vinger-
das oma soomustatud kerega.

Vürst tahtis nõida kõrvale tõrjuda, aga see hoidis
ta käsivarrest kinni. „Kui sul su naise elu kallid on,“
hüüdis ta tungivalt, „siis ära ärrita madu, sahib!“

„Aga ma võin ta ju surnuks lüüa!“ karjus vürst.

Hondin oli selle mõne silmapilgu kestva kahekõne
ajal väkkiirelt seda teinud, mis ainultki päästmist
töötas, nimelt oli ta lossist suure kausitäre piima kohale
toimetanud ja üsna mao ette maha pannud; samal het-
kel kõlas Tippoo vilest esimene vaevalt kuuldav, pikalt
veniv heli.

Nõid oli oma vile kaasa võtnud, et seda tarvita
oma usside etteastumisel. Nüüd olid need kummalised
helid määratud noort, lootusriikast inimelu ähvardava
hukatuse eest kaitsma.

Hingetu vaikus valitses ümberringi. Mele noored
sõbrad jälgisid pingud tähelepanuga mao liigutusi.

Tippoo kiikitas maas ja vilistas, kuna ta sala-
kavalad pilgud vahetpidamata kobrat silmitsesid. Ühes
käes hoidis ta punast riidelappi peidus, et seda maole
õigel ajal hammustamiseks pakkuda, kui see talle kal-
lale peaks tungima.

Kui piim ja helid ühiselt avatlesid, srtutas kobra
oma kaela. Äkki aga pööras ta uuesti ümber vürstinna
poole ja avas ähvardavalt oma lõuad.

Anarkalli karjatas valjusti.

Ja nüüd talitas vürst nii meeletult kui see veel vä-
hegi võimalik. Koleda silmapilgu hirmust aetuna lõi ta
palja rusikaga roomaja pää pihta.

Silmapilk oli kobra enda noormehe käsivarre põl-
mimud ja vihaselt selle ihasse hammustanud. Vürstinna
oli päästetud, kuid kallid hinda eest.

Ta abikaas tungerdas, siis langes ta meelemõistu-
seta maha.

Väkkiirelt oli Tippoo maost kinni haaranud ja selle
elevantijuhile ulatanud. Hondin kandis roomaja talli
ja vangistas ta teiste juure; õnnetule vürstile pole
enam võimalik abi anda.

Paarkümmend kätt kandsid meelemõistuse tu-
ssis, samapalju käsi hoolitsesid minestanud naise eest. Va-
litses äärmine segadus, üldine hirm. Jumalakujud toodi
esile, toodi ohvrit igal kujul, käsutati brahmiine palve-
tama ja pesemise ette võtma, nõuti nõla arstlikku abi-
andmist. Tippoo pidi terveks ravitsema, pidi mee-
lemõistuse üratama, kõik hääled nõudsid teda taga.

Aias lehvikpalml all lõkendas ohvrialtarilt majes-
teetlik tulisammal üles taeva poole. Üks kukk ja üks
antloop ohverdasid oma vere brahmiinide noa all, an-
netati piima ja riisi, väljavahetamat puuvilja — aga ülal,
kaetud akendega toas muutus vürst seisukord iga vee-
randtunniga halvemaks.

Haav punsus kõrgele ülles, ääred muutusid mustaks,
kõige härjapõlvilase vaevanagemise päälle vaatamata ei
läinud korda ka ühtki tilka verd välja pressida. Sää-
juures hävines haige jõud nii kiiresti, et ta vaevalt veel
kätt suutis tõsta. Ta pilk oli tardunud, huultele tekkis
verine vaht, mis ikka jälle uuenes, olgugi, et vürstinna
selle oma rätikuga vahetpidamata ära pühkis.

Ta suudles surija kuuma otsaesist. Ta õrn palve: „Habad, vaata mulle üksainus kordki veel otsa!“ tekitas kõigile pisarad silmi. Kuid asiatu, täiesti asiatu, õnnetu, eile veel nii elurõõmus mees, ei kuulnud enam ta häält.

Majas ja alas näis kogu elu tardunud. Külalised jäid oma tubadesse, teenrid hiilisid käratult sammul; nagu surnuhaud asus nõiduslik loss kogu oma hiilguse ja lätkiva idamaalise toredusega keset maastikku.

Ainult kõrge, üksildane tulisammast hiilgas läbi õõ, veri ja piim voolas üle ohvri lava ja aralt seisis surija viirsti teenrid preestrite selja taga ning liitsid oma palved kolmepäise väärjumala kutsutud esitajate omadega, väärjumala, kes loob, hävitab või alal hoiab, selle järele, kelle poole temas inimese oma palvega pöörab, kas Brahma, Shiva või Vishnu poole.

Hommik oli juba lähedal, kui Tippoo peaaegu tuiگردades alla ühlesse magadistuppa ilmus. Kuj vana ta välja nägi, kui kahvatu ja hall!

„Otsas,“ ütles ta. „Kahju ilusast tublist mehest! Ta kannatas hirmsasti,“ lisas härjapõlvlane võpatades juure. „Nüüd saame satt näha!“

„Kas sa arvad?“ küsis Hondin.

„Päril kindlasti. Ta ise ütles seda.“

Mahaut raputas pääd. „Siis asume enne seda teele, eks ole, Tippoo?“

„Ei! Pean haigevoodi juures möödasaadetud õõ eest oma tasu saama, päälegi ostab radsha kahtlemata mele vaikimise kaunikeste summa eest.“

Hondin astus põlgliku pilguga kõrvale. Kuna Tippoo väsimult oma asemele langes, lähenes Richard elevandijuhile. „Ütle mulle, mis tähendab sati?“ küsis ta.

Hondin ohkas. „Kas ei peaks sa oma kodumaal kunagi olema kuulnud, et Indias lesknaine enda ühes oma mehe laibaga laseb ära põletada?“ küsis ta vastu.

Richard ehmus. „Ei!“ tunnistas ta.

Oskar teadis sest juba rohkem. „Inglise valitsus on ju aga seesugused toimingud valju keelanud ja karistab kõiki sest osa võtjaid kui tapjaid!“ hüüdis ta.

Hondin noogutas pääd. „Siiski aga talitavad kõrgemast soost isikud, eriti just viirstid, ikka alles muistse kombe järele,“ vastas ta. „Olen kindel, et sin juba homme kusagil aia peidetud nurgas tulirüü pistitatakse.“

„Millel viirstinna Anarkalli elusalt põletatakse? — Kui hirmus?“ hüüdis Richard.

„Milla toimitakse piha talitust?“ küsis Oskar.

„Kahtlemata juba järgmisel ööl.“

Tippoo käänas pää seinale poole. „Raha,“ ütles ta, „mele saame selle eest raha.“

Ning siis muutus vaikseks kõrges, jahedas ruumis. Aga siiski vilksatas kuulmatul sammul õudne rutt läbi vana viirstlossi.

Taga pargis, kõrgete, tiheda lehestikuga puude vahel seisis iseäralik, tempelitaoline, valge kiviehitus. Ükski väänkasv ei põiminud oma rohelist käsivarsi ümber sammaste, ükski lill ei kõikumud üksildases ümbruses oma varrel, ainult lalad, lhusasti rahutud astmed tõusid kivilavani, mille keskpaigas asus kirstutaoline kõrgendus.

Tiamba, radsha Bazin-Emu ema, oli sin paigas tulisurma kannatanud, kui ta abikaasa metsisegade küttimisel

kaelaluu oli murdnud. See tempel oli midagi aukoja taolist, oli ta mälestamiseks ehitatud ja ta ainukene poeg austas seda nagu pühamat paika.

Virgad käed pistitasid selle kiviehituse kõrval tulirüü kuivast puust ja valasid sellele pigi ja õli. Selle ülemist osa katsid suurepärase, purpursamei ja külalaga palistatud tilgrinahad. Õhtul kandsid viirstinna ümmardajad sinna veel kõiksugu kallist vara, mis ühes leinava lesknaise kehaga pidi muutuma suitsuks ja tuhaks: kuõdsed ketid ja käevõrud, sõrmused, sõled, nõelad ja kalliskivid. Kõik paigutati nahkade vahele ja viimaks asetati hõbedane tuhaastjas tulirüü lähedusse.

„Kas tuha jaoks?“ küsis Richard.

„Jah, tuha jaoks!“ noogutas Hondin. „See paigutatakse Orissasse, pühasse linna.“

„Aga see on ometi kohutav komme. Kas võid seda hääks kiita, Hondin?“

Mahaut ei vastanud.

Kõigile lossiakendele olid eesriided ette tõmmatud, kõik lipud alla lastud, kogu lilleehe kõrvaldatud. Juba varahommikul oli radsha mitu ratsanikku mitmes suunas välja läkitanud. Kui nad tagasi tulid, järgisid neile, ikksteise järele, rohkem kui kümme brahmiini, kes kõik lossi väravatesse kadusid ja enam nähtavale ei ilmunud. Viirstinnast põlmud vähematki näha; ta istus oma mehe surnukeha juures ja hoidis ühtki sõna lausumata selle kätt oma peos.

Ainult kui radsha kord vaese't naiselt küsis, kas tal ehk hirmsaks teekonnaks ja tulirüüdale astumiseks vahest julgust ei jätku, hakkasid nutust väsinud silmad säten-dama. „Gvalli*“) maharadsha**) tütreid ei tunne surma ees hirmu,“ vastas noor naine rahuliku väarikusega.

Ja pääle selle vastuse saamist ei säädnud radsha enam ühtki küsimist.

Kui ju pimedaks hakkas minema, söötsid üle viiekümne sulase sadufasse ja kihutasid minema, et kõik teed ümber lossi valve alla võtta ja esimese valgete meeste lähenemise tundemärgi puhul kohe peremeest hoiatada.

Mõilide kaugusel oli kogu viirstlossi ümbruskond vaikne ja elutu. Hirmus ohvripidu, nõندانimetatud saagamana, võis alata.

Kõigile veel lossi jäänud teenritele anti käsk täiesti valgesse riletuda ja õue asetuda. Üksteise järele kogusid sinna ka kõik võõrad küllalised pääle naiste. Kogu nüüd järgneva piha talituse kestes põlmud ühtki naisolevust näha.

Tippoo, Hondin ja mõlemad noormehed, keda pimeduses India riletel oli võimatu valgeina ära tunda, seisis võõraste keskel.

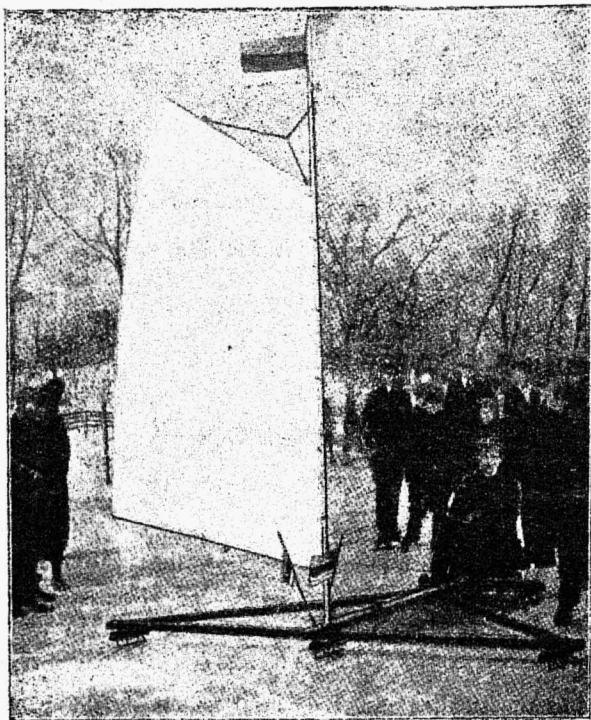
Iga juuresolija hoidis käes valget lille; värava kõrval seisis muusikameeste salk, ainult brahmiinid puudusid alles. Nad viibisid noore lesknaise toas, et teda eelseisvate, raskete teekonnale tavaliselt ette valmistada.

Taevavõlvil vilksusid tähed, vaiksest hõljusid lillelt lillele sured õõliblikad, ja järve pinnal libisesid kaugelt ringides valged luiged. Dshematari kõrval küllurutas tšiger ja pilgutas kasshaoliselt silmi. (Järgneb.)

*) Gvalli — Kesk-India riik, pealinn Gvalli (ka Lashkar) 61.000 elanikuga.

**) Maharadsha — suurvürst.

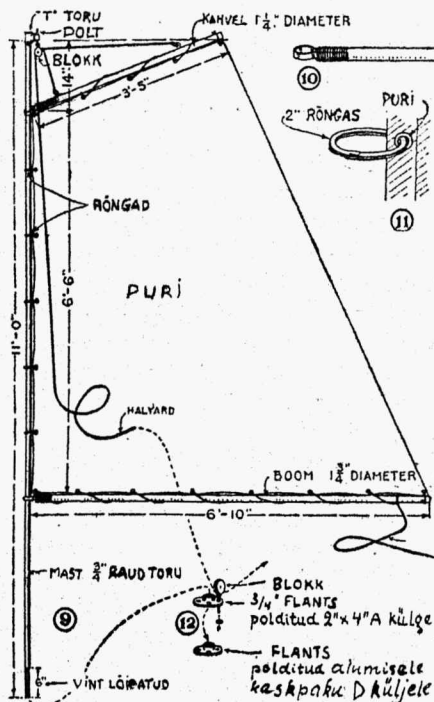
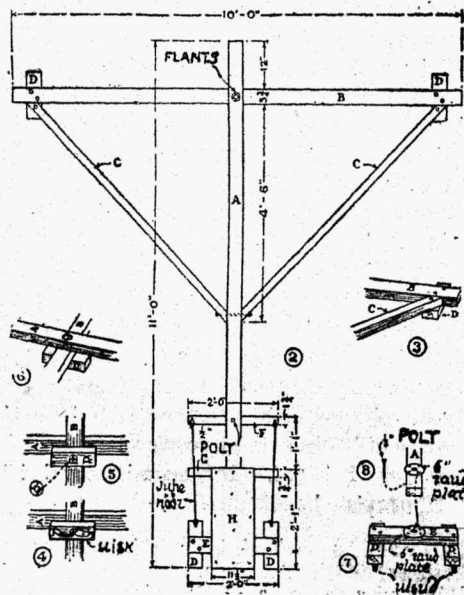
JÄÄPURJEK.

Kodus tehtud jääpurjek.

Purjekelgu sport on kujunenud paljudel maaladel laialt harrastatavaks spordiharuks, sest ta arendab värskes õhus, laial jääväljal liikudes päale osavuse ja külmavere ka otsekohe keha. Lõbuna ja ajaviitena on ta võrratu. Mis võiks veel toredam olla kui oma valmistatud purjekelgul sõitdal jääal lennul ühest kohast teise liikuda! Olgugi, et tänavune talv meile suuri võimalusi sellel spordiharul ei näi töötavat, siiski maksab ette valmistada igaks juhuseks ja päälegi ei ole see ju viimane talv. Kirjeldan purjekelgu, mida teie, potsid, mõne-

suguste ülesaadavate kuludega ise ehitada võite ja mis teie vaeva ausalt tasub. Kui asi ühele üle jõu, ehitage grupis. Purjekelgu raam on valmistatud 2"×4" ja 2"×2" lattidest ja mastiks peenike raudtoru, kuid selle asemele võib ka tugevamat puust masti tarvitada, puri puuvillariidest ja jalastaks liurauad. Seda kõike on teil võimalik saada, kui ainult tahate. Purjekelgu raami plaani leiata joonisel 2. Esiteks lõigake raami keskpuu A ja põikpuu B 2"×4" latist ja kinnitage täisnurkselt üksteise külge nii, nagu joonisel näidatud, kusjuures keskpuu ots 12" üle põikpuu ulatub. Siis 2"×2" latist kaks küljepuud C nii, et nende otsad hästi keskpuu A ja põikpuu B külge liituksid, ja kinnitage poltidega pakkude D ning keskpuu A külge. Samade pakkude alla kinnitatakse liurauad-jalaksed. Neid on üldse viis: üks kinnitatud põikpuu B keskele ja üks kumbagile otsale (joonis 1) ja kaks tükki kelgu tagumise osa külge. Lõigake need pakud 2"×4" latist 12" pikad. Iga paku alla saapa alla või poltide abil.

Enne liurauade kinnitamist pakkude D külge kinnitage need pakud raamipuude külge. Keskmisele pakule, keskpuille ja põikpuule puurige nende ristumise kohale 3/4" auk masti tarvis, kusjuures ülemale poolele keskpuu päale ja paku D alla tuleb kaks 3/4" flantsi (joonis 12), mõlemad flantsid kinnitatakse poltidega, mis lähevad läbi keskpuust, põikpuust ja pakust D (joonis 2 ja 5).

Tagumine paar liurauapakke on poltidega kinnitatud roolipuu E otsesse (joonis 2 ja 7). Roolipuu E valmistage 2"×4" latist 2 jalga pikk ja kinnitage keskpuu A külge pika 3/4" poldiga järgmiselt: esiti läbi keskpuu A, siis läbi kahe raudratta (diameeter 6") ja lõpuks läbi roolipuu E. Poldi otsa tuleb mutter. Raudrattad kruvige üks keskpuu A ja teine roolipuu E külge, nende kahe puu ühendamisest poldiga peavad raudrattad vastamisi jääma (joonis 7 ja 8). Juhtimise jaoks lõigake 2"×2" latist 2 jalga pikk puu F ja kinnitage poldiga keskpuu alumisele poolele, kohale, mis näidatud joonisel 2. See

puu on jalgedega juhtimiseks. Jalgepuu otste lähedale kruvige kumbagisse üks kruvirõngas; samuti kinnitage kumbagi tagumise liuraua paku külge rõngas, siis ühendage rõngad vastavalt tugeva nõoriga. Jalgepuu G, mis asub 12" tagapool F on juhtija seljataga istujale jalgetoeks. Istelaud tehke 12"-laiusest lauast, pikkus 2 jalga. Alumisele küljele kumbagile otsa alla kinnitage liimi ja naelttega põõn, et istelaud tugevam oleks, ja siis kruvige poltidega keskpõu A külge.

Mastiks muretsege $\frac{3}{4}$ " raudtoru, minge lukksepa juure ja laske teda kumbagile toruotsale vint lõigata: ühele otsale T toru jaoks (joonis 9) ja teisele 6" pikkuselt raami külge kinnitatud flantside sisse kruvimiseks (joonis 12). Masti otsas oleva T toru keskmise haru

külge tuleb väike blokk, millest läbi läheb purje tõstmise nõör joonistus 9 näidatud viisil, teine blokk kinnitatakse raami küljes oleva ülemise flantsi külge, purje tõstmise nõör käib ka säält läbi ja ots kinnitatakse raami küljes olevale konskule. Purjet hoidva ülemise ja alumise puu mõõdud on antud joonisel 9. Nende puude mastipoolsetel otstel peab olema joonisel 10 näidatud rõngad. Puri tehke joonisel antud mõõtude järele. Purje ülemisse ääre, masti külge puutuvasse ja alumisse pange klüversid ehk suured vasksilmad, kuna neljas vaba äär sel teel tugevaks tehakse, et temasse nõör sisse õmmeldakse. Rõngaid, millega purje üks külg masti küljes üles ja alla liigub, on võimalik kauplusist odava hinnaga saada, nende läbimõõt 2", harilikud võtmerõngad.

J ä ä.

6. Valma.

*On haruldaselt sile, hüljas jää.
Ei üftki küõmu, üftki auku, pragu,
Ei ainust konarlust, ei tulevagu
Silm hõbefelksel avarusel näe.*

*Kuis kutsub liuglema kristalne pind.
Ta otse meelitab ning tõmbab välja,
Kus päike puistab rõõmu, naeru, nalja,
Ja puhtast, karskest õhus paisub rind!*

*Kõik sädeleb kui Ilmarise ääs.
Jääraudadest lõõb sädet, välgub tuli
Ja kuulukse metalne terasfeli.
See on vast vabadus; suur toastpääs!*

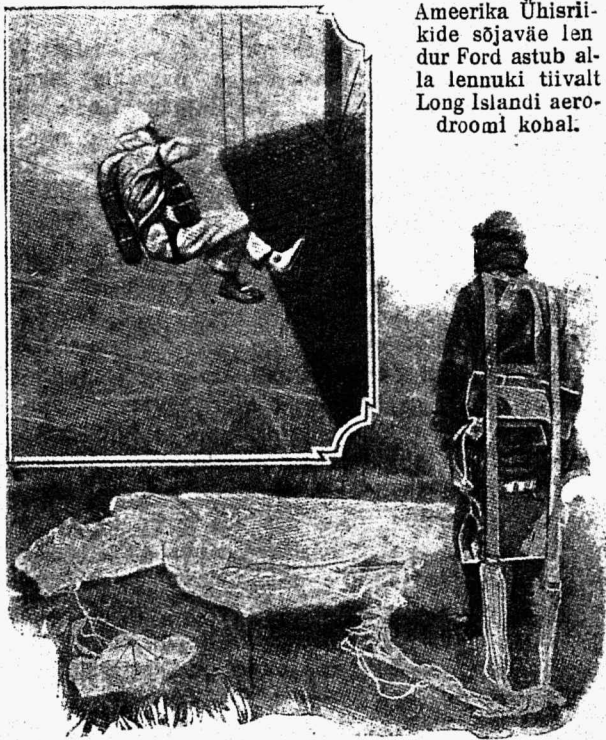
*Vast kaugel merel, sääil kus laeva-
On näha kerget vine, uduviiru; [piir,
Sääil kajakas lõõb õhus tuhat fiiru,
Ja laine harjul mängleb päiksekiir.*

*Sääiltsaadik levineb jää kande v pind,
Sääiltsaadik särab vastu peegelväli,
Sääiltsaadik sepitsenud silla tali, —
Sääiltsaadik liuelda võib nii kui lind.*

*Oi, rõõmurikas sile, hüljas jää!
Täis päikesädelust, täis naeru, nalja,
Sest kogu noorus tulnud jääle välja
Ja sääilt ei nõnda pea küll koju läe.*

ALLAHÜPE LENNUKILT.

Lugege kümneni ja siis tõmmake nõõrist. Kahe-tuhande jala kõrguses sinises õhus roomab lendur lennuki tiiva mööda selle ääreni. Ta on riietatud raskesse lenduriülikonda ja seljas ning rinnal ripuvad kogukad pakid. Jõudnud tiiva servale, seisatab viivu, et sirutada, lehvitab käega motoristile ja astub siis tagurpidi rahulikult üle tiiva ääre ruumi. Kui keha söõstab allapoole, siis liiguvad kukkuja huuled kiirelt sõnades: üks, kaks, kolm, neli, viis, kuus, seitse, kaheksa, üheksa, kümme! Kümne juures tõmbab kukkuja nõõri oma õla kohal ja pakist tuleb välja hiigla langevari. Seda võrd kuidas langevari täitub õhuga, väheneb kukkumise kiirus ja lendur läheneb pikkamööda ja hädaohuta maale. Algajale on kümneni lugemine kõige raskem osa langevarjuga allahüppamisel — kuid kõige tähtsam. Aeg kuni kümneni on mõeldud selleks, et allahüppaja lennuki traatidest küllalt kaugele jõuaks enne, kui langevarju avada. Alumine pilt näitab lenduri, kes rikkiläänud lennukilt pääsenud. Pilt on võetud kohe pääle maandumist. Vasakul all nurgas on näha väike langevari, mis esmalt vallaläi päästetakse ja mis siis suure langevarju pärast välja tõmbab.

Ameerika Ühisriikide sõjaväe lennur Ford astub alla lennuki tiivalt Long Islandi aerodroomi kohal.

KEELELISED MÄRKUSED.

Mag. Joh. Aavik.

55. *sulguda* — *sulgeda*. — Enne tarviteti ainult „sulguda“ (täheenduses „kinni panema“) ja sel korral on sõna painuv: „ta sulub“. Uuemal ajal aga on uuendusena hakatud selle asemel ja ses tähenduses tarvitama „sulgema“: „ta sulges silmad, ma sulen akna“. (Nii maude seas Tuglasel.) Sõna „sulguma“ ei saaks seeläbi sugugi tarbetumaks, vaid sellele tuleb siis anda ainult intransitiivne tähendus („end sulgema, kinni minema“). Seega vahet-tegevvalt: „ta sulges silmad“, aga: „ta silmad sulgusid“ (s. o. läksid kinni). Täheendetagu, et „sulguma“ ses intransitiivses tähenduses on painumatu: „uks sulgub (= läheb kinni), mitte siis „uks sulub“.

56. *seadima* — *seadma* — *säädma*. — Täitsa taunitav (hukkamõistetav) vorm on „seadima“ ja selle vormid: seadib, seadinud, seadige jne.

Õige sõnavorm on „seadma“: ma sean, ma seadsin, seadnud. seadma. seadke. Erikysimus on, kas „seadma“

või „säädma“. Isiklikult olen „säädma“ poolt. Kuid kes ütleb „säädma“, peab muidugi ütlema ka „säädus“. Kui „säädma“, siis on olevik „saan“ (või ka „sean“), tehtavik „säetakse, säetud“.

66. *jäeb* — *jääb*. — Siin hoiatame yhe väikese, aga ometi rumala vea eest, mida eriti õppiv noorsugu teeb oma kirjatõis: „jäeb“. Kuid mitte „jäeb“, vaid ainult ja alati „jääb, jääma jäänud“ jne.

„Hansu“ asjus.

Sellele, kes Hansu nime kuju asjus järele pärib, teatan, et ma ei ole „Vikerkaares“ soovitanud vormi „Hanns“, vaid „Hanss“, selles mõttes nimelt, et kui ilma t-ta, siis peab olema -nss, kui t-ga (Hants), siis kahte n-ni vaja ei ole. Kumb neist parem, kas „Hanss“ või „Hants“, jätan siin otsustamata.

Tähelepanuvääriisemaks sündmuseks raamatuturul on praegu tingimata mag. Joh. Aaviku uuem toodang. Väheselle pühendatuile oli teada, et mitmeaastase vaikimise järele mainitud autorilt on oodata midagi õige väärtuslikku ja omapärast, kuid nagu niilid tema vastilmunud suuremast teosest „Keeluuenduse äärmised võimalused“ selgub, ei ole ükski jõudnud oma julgematel oletustega tõelikkusele lähedalegi. Selle mainitud uue raamatu ilmumine on kindlasti sündmuseks mitte üks Eestis, vaid, julgesti võime öelda, ka kogu haritud maailmas. Ei ole tõesti kuskil ilmunud midagi sellesarnast, olgugi et keeluuenduslikumine on olnud kauemat aega käemas nii mitmelgi maal (Ungaris, Soomes, Rumeenias jne.). Sääraste teosega, kui hra Joh. Aaviku „keeluuenduse äärmised võimalused“ on Eesti keeluuenduslikumine asetatud kõigi teiste rahvaste suhtes eesrinda ja on teostunud autori enda soov ja sõnad mainitud raamatu 137. lehek.: „Julgem ükskord ka ühes asjas olla esimesed maailmas, olla sel alal arenemise kõrgemal tipul! Jah, Eesti keeluuendus peab saama esimeseks maailmas!“ Paljud autori endised valmistatud poolehoidjad, ise-

ärans õppiva noorsoo seast, on viimasel ajal kaebanud, et miks on nii vaikseks jäänud Eesti keeluuenduslikumine, kuna tal ju on olnud nii rohkesti poolehoidu ja ta niipalju juba täitsa läbi lõõnud. Neil on niilid põhjust jälle rõõmustada ja energilisele kaastööle virguda, sest on nähtavasti algamas uus aegjark Eesti keele arenemisloos ja nimelt säärane, kus Eesti keel oma kujunemissüsteemi poolest seisab kõigi teiste maailma keelte eesotsas.

X.

Ligemal ajal hakkab Kuresaares ilmuma koh. Eesti ühiskümmaasiumi keeleringi (asut. käesoleval õppeaastal, töötab mag. Aaviku tegevalikul juhatusel ning vastutusel) aegkiri, mis käsitab pääasjalikult keele spetsialküsümusi — ka kirjanduslikke küsimusi — pääasjalikult propageerides keeluuenduslikku programmi. Et see aegkiri pole mõeldud ainult mainitud gümn. õppurelle, vaid ilmub trükitult paljuis eksemplaares, on see kättesaadav kõigile huviomasele noortele, ning võib muutuda selleks, milleks ta saada tahab — kogu Eesti noorsoo keeluuendusliku kihtkonna häälekandjaks — ning kaasaaitajaks keeluuendusliku noorsooliidu loomisel, mis keelereformi lõpuleviimiseks vajaline ning perspektiive avav keeluuenduse arenemisse lähemas tulevikus.

-S.

MINU TEEKOND VENEMAALT EESTISSE.

Ilmar Rebane.

„Mu isamaa mu õnn ja rõõm!“ Kajab nüüd rõõmsalt meie väikeses riigis ja sinine-must-valge Eesti lipp lehvib armsalt sinetava taeva all. Kuid mäletan aegu, kus seda veel ei olnud, vaid meie Eesti kodumaa pidi nõrgalt ajama oma asju võimuka Vene tsaari valitsuse all ning tol ajal oli võimatu meie kodumaal end päält näha õitsvast Vene riigist lahutada ja iseseisvaks saada. Ilmasõja ajal aga tuli Vene riigis revolutsioon, langes tsaaririik ja väikesed rahvad püüdsid iseseisvuse poole. Ka meie kodumaa arvas aja olevat tulnud end Vene alt vabastada ja ei kokkunud isegi sõja eest.

Elasime tol ajal Venemaal, Soome piiri läheduses. Meie perekonna elu oli täis vaeva ja muret, sest kuningas nälg oli Venemaal võimule kippumas ja tema valitsust kartes olimegi ta eest põgenenud ja maale elama asunud. Isa käis iga nädal Peeterburis, mis meie elukohast 24 versta eemal oli, tõi säält leiba ja muid toiduaineid, ka teateid sõjast, võitudest Vene üle, Pihkva valdamisest, Kuperjanovi pataljonist ja lahingust Narva linna all, mida venelased „pasor Narvõi“ kutsusid. Minu, seitsmeaastase poisikese, pääle mõjus see nii, et ma aina selles elasin ja oma ajalehte pahema käega trükitult välja andsin.

Kord, kui isa koju tuli, teatas ta suure rõõmuga: „Valgekaart on Gatschina, Luga ja Krasnaja Gorka okkupeeritud!“ Hiljem saime teada, et nad tagasi tõrjuti. Teinekord tuli isa koju ja ütles: „Eesti-Vene rahulepingule on alla kirjutatud; jätame maha „Vene paradüsi“, ja ma usun, et meie esimese escheloni kodumaale saame.“ Ema vastas selle pääle: „Ega need nõukogud ühtki lepingut täida, alustavad uuesti sõja!“ Siis mängis mu õde klaveril: „Mu isamaa mu õnn ja rõõm!“ Mina aga oma viieaastase vennaga mähkisime oma armsad mänguasjad Eesti lipusse ja hõiskasime: „Nüüd sõidame kodumaale!“ Ülejäänud asjad uputasime (elasime järve kaldal), sest kommunistidele ei tahtnud me midagi jätta. Järgmine kord linnast tulles sai isa küll teada, et see vaid vaheerahu, ja kulus veel hulk aega, kui pärisrahule alla kirjutati. Kohe pääle seda läks isa linna Eesti konsulaati, kus meid Eesti kodakondsusse vastu võeti.

Sõitsime Peeterburi.

Kahe nädala pärast sõitsime ära. See oli juulis 1920. a. Rong polnud veel Peeterburist *) välja sõitnud,

kui meid läbi otsiti, nõukogudel oli valeandmeid, et mu isal olevat poeg laeval madruseks, kes mitu ohvitseri üle piiri Soome toimetanud. Tahtsid seks tõendus saada, et meid kinni pidada ja seepärast see läbiotsimine. Juhtumisi oligi keegi madrus meie vagunis ja teda arvati mu vennaks, ka teda otsiti läbi tagajärjeta.

Oli õhtu ja meie heitsime vagunisse niihästi kui saime magama. Teisel päeval kell 6 jõudsim Jamburi *), siin oli teine läbiotsimine; meilt võeti hulk riidet ja muid asju ära. Rong peatus kaks nädalat, — põhjus teadmata. Kord viidi meid õige piiri lähedale, kuid toodi jälle tagasi. Järgmisel päeval pidi õde minema külla niidi vastu vahetama mune. Korraga hüüti: „Mehed välja ritta, naised ja lapsed vagunitesse!“ Kõik olid hirmul ja arvasid, et mehed sunnitööle saadetakse, aga see oli ebaõige arvamine. Mehed loeti üle ja saadeti samuti vagunitesse. Kuulsime, et meid lubatakse edasi sõita. Isa tõi välist lipuvarre ja peitis selle ühes lipuga hoolsasti ära.

Sõit algas. Kui juba üle piiri jõudsim, hõiskasime rõõmsalt: „Nüüd oleme sest Vene „paradüsi“ pääsenud!“ Eesti sõdurid võtsid meid vastu. Nad olid Vene soldatitega võrreldes kindralid. Vagunid ehiti lippude ja rohelistega ning lauldi hünni. Järgmises jaamas istusime Eesti sõiduvagunitesse ümber, ja kõigi uute Eesti riigikodanikkude rõõmul polnud piiri.

Kui Narva jõudsim, paigutati me karantiini. Teel karantiini tulid meile kaks joobnut vastu, kes arvata-vasti olid kommunistid, ütlesid: „Uuh, kel neid siia vaja oli, tulid meie leiba sööma ja teistele risuks ette!“ See oli kõigile halb kuulda ja rikkus meie meeleolu.

Kahe nädala pärast lasti me karantiinist lahti, siis sõitsime Tartu.

Sonda jaamas, kui rong peatus, tulid vaguni juure kolm kommunisti ja üksasid: „Lipud maha!“ Meie, õpetandid, vastasime: „Igalpool Eestis on meil lubatud lippe välja panna ja siin mitte, kas siin siis Eesti ei ole?“ Ja nõudsim jaamaülemat. See seletas: „Keelatud on lippe aknast välja panna, aga katusel nad võivad olla.“ Lipud pandi katusele.

Suurima juhtumisteta jõudsim Tartu.

Kahekuise otsimise järele leidsid vanemad korteri. Varsi harjusin kodumaa eluga. Ja kõik paistis harilik.

*) Siis polnud need linnad veel ümber ristitud.

ARAABIAST JA PERSIAST.

Kaliif Hassan istus laua taga. Sääli oli üks tema orjest lohakuse pärast palava vaagna maha pillanud. Seepärast ootas teda kaliifi viha. Ori langes ta ette maha ja hüüdis koraani sõnu: „Paradiis on nende päralt, kes oma viha vaigistavad.“

„Mina ei ole su päälle vihane,“ vastas kaliif.

„Ja nende, kes eksijaile andeks annavad.“

„Mina annan sulle andeks.“

„Kõigi nende, kes kurja hääga tasuvad.“

„Mina kingin sulle vabaduse ja need kolm kuulduki.“

Nii rääkis ja toimetas üks Muhamedi jünger.

Roda-Roda järele K. Kajak.

Anno Vootele. — Seekord on Teie saadetud kaastöö nõrk. Liig palju kõlavaid sõnu, vähe konkreetseid mõtteid. Eriti vabanduspäevaks väheütlev.

Oskar Oja, Tsoorus. — „Süküs“ jääb avaldamata. Pole soovitatav saata luuletusi murrakus, mida vaid erakorraliselt tarvitame.

Jakob Palk. — Teie luuletused on avaldamiseks nõrgad. Joonistusi ärge sugugi saatke, me neid ei saa tarvitada.

—mb—, Räpinas. — Ei saa tarvitada ülesandeid, millel puuduvad lahendused. Lisage alati lahendus kohe juure. Ülesanded tasu alla ei käi, on vikerkaarlaste lahke tasuta kaastöö kogu vikerkaarlastepere lõbuks.

K. — Midagi ei saa otsustada, kui pole näinud Teie töid. Saatke midagi prooviks, kuid pidage silmas, et me pikki kirjutusi praegu ei saa tarvitada. Maksame reamaksu (trükitud rea eest) töö häälduse järele.

Emma Nõmm. — Seekord jäi Teie luuletus vabanduspäevaks hiljaks. Toimetusel peab juba 3 nädalat enne ilmumist kõik käes olema, mis tähendatud numbris määratud. Ajakirja trükkimine nõuab palju rohkem eeltööd ja aega kui ajaleht, mis iga päev ilmub, eriti illustreeritud ajakiri. Ilusad on Teie soovid isamaa iseisvuse päevaks, nagu Te viimases salmis nelst tšilete:

„Valgeist roosest nad on valendavamad,
Lumepilve kodust — kõrgemad,
Koidust, tulipäikesest — hehkivamad,
Õnnepisaratest — puhtamad.“

MÕNDASUGUST.

Miks nagiseb ööseti mööbel?

Ei ole mitte päris kindel see, et mööbel ööseti enam nagiseks kui päeval. Päeval on aga nii palju muid hääli, mida meie sunnitud oleme tähele panema, et meil siis meelegi ei tule mõõbli päälle rõhku panna. Öösel, kui meie ärkvel särkis lamame, on ka meie kuulmine palju terasem kui päeval, meie kuuleme siis väheimatki häälekest.

Ja mööbel nagiseb ööseti tõesti iseäralikult, selle vastu ei saa keegi vaielda. Kuid ka selle põhjust pole nii raske leida, sääl pole midagi müstilist. Päeva jooksul soojeneb toa õhk märksa, öösel aga jahtub ta. Sooja õhu käes laieneb mööbel, kõik puust asjad paisuvad; kui aga toa temperatuur alaneb, tõmbub ka puu endiselt kokku, sellejuures imelikku häält sünnitades. Selles peitubki öösiste häälte tekkimine, neid võib oma mõistuse abil täiesti seletada, ega tarvitse neid sugugi kartä; neis ei peitu midagi ebaloomulikku.

PISUT PÄÄMURDMIST.

Ülesanne:

Missugused olevused Eesti vabariigis (arvatavasti ka mujal) ei salli punast värvi; niipea, kui seda näevad, pistavad kohe kisendama? Must Mees.

Mõistatus.

P-na kasvan suures metsas.
l-na inimese sees;
s-na söögilaua otsas
olen kõige tähtsam mees.
Kul or pime kõik maailm,
k-na valgust annan siis.

Must Mees.

Ülesanne:

Aastal 67 peitis enda Juuda ajalookirjutaja Joosep ühes 40 sõduriga koopasse, sest impeerator Vespasiaanuse sõdurid ajasid neid taga. Vaenlased piirasid nad ümber, pääsemist polnud. Siis tegi Joosep kaaslastele

ettepaneku endid vangi anda. Kuid need polnud seega nõus: nad tahtsid enim üksteise surmata kui vangi langeda. Nad seisid ringi ja surmasid iga ringis seisva kolmanda. Missugusel kohal pidi Joosep seisma, et ellu jääda? I. Kg.

„Vikerkaares“ nr. 2 s. a. ilmunud pildimõistatuse lahendus:

Asetame päälkirjas olevate mustade tähtede alla tähestiku nõnda, et igale mustale tähele vastaks üks täht tähestikust, nimelt: e-le — a, h-le — b, i-le — d, t-le — e, a-le — g jne. Kui nüüd tekstis olevate tähtede asemele vastavalt eelpoolleitud tähe paneme ja punkti asemele praegusel juhusel v:

.	E	O	A	T	Ä		T	G	R	T	ä
v	a	l	g	e	s		e	h	t	e	s

j. n. e.

siis saame:

Valges ehtes Eesti kased
Kaunistavad kodumaad.

E	H	I	T	A	e	M	e	e	S	t	i	K	O	J	a	D	k	o	L	m	e	K	o	D	U	V	Ä	R	v	i	g	a
a	h	d	e	g	h	i						k	l	m	n											p	r	s	t			

.	E	O	A	T	Ä	T	G	R	T	Ä	T	T	Ä	R	M	K	E	Ä	T	I	K	E	D	M	Ä	R	E	E	I	K	L	I	J	E	E	I			
V	a	l	g	e	s	e	h	t	e	s	e	e	s	t	i	k	a	s	e	d	k	a	u	n	i	s	t	a	v	a	d	k	o	d	u	m	a	a	d